

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНОЛОГІЇ ТА МАТЕРІАЛИ ОЛІЙНОГО ЖИВОПІСУ
*(назва навчальної дисципліни)***

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта (014.12 Образотворче мистецтво)
(код і назва спеціальності)

освітня програма Середня освіта: образотворче мистецтво

тип дисципліни вибіркова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету

_____ **Ю.І. Сич**

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою МУЗИЧНОГО ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВ

протокол № 5 від 16.12.2019р.

Завідувач кафедри Ж.Є. Сироткіна

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Кара Олександр Дмитрович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ

Рецензенти програми:

Прокопівко Микола Миколайович – народний художник України, професор кафедри музичного та образотворчого мистецтв ІДГУ

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	8	4
Загальна кількість годин: 120	Практичні заняття:	
	40	8
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2-4	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 3-8	Семинарські заняття:	
	-	-
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 3	-	-
- самостійна робота: 5	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: технології, техніки та матеріали олійного живопису.

Мета курсу: ознайомлення студентів з технологією та техніками станкового живопису (етап виконання і вимоги до ґрунтовки, ведення живописного процесу, спеціальними художніми матеріалами).

Передумовою вивчення дисципліни є наявність компетентностей з дисциплін «Рисунок», «Живопис», «Композиція».

Міждисциплінарні зв'язки: предмет «Технології та матеріали олійного живопису» тематично пов'язаний з дисциплінами «Історія зарубіжного та українського образотворчого мистецтва», «Кольорознавство».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання: основні матеріали і техніки виконання олійного живопису; - склад і властивості застосовуваних художніх матеріалів в живопису і їх застосування.

2. Уміння: володіти техніками і технологіями, практичними навичками та матеріалами під час виконання олійного живопису; - ознайомити студентів з технологією станкового живопису (етап виконання і вимоги до ґрунтовки, ведення живописного процесу, спеціальними художніми матеріалами)

3. Комунікація: здатність до аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання на практиці;

4. Автономність та відповідальність: Здатність і готовність фахівця автономно виконувати відповідні завдання і нести відповідальність.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	МКР	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1 . Основа з дерева, полотна і папіру	6	2	4	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	14

2.	Тема 2. Види ґрунтів	6	2	4	-	-	-	10	2	2	-	-	-	-	14
3.	Тема 3. Малюнок під живопис	6	2	4	-	-	-	10	2	2	-	-	-	-	14
4	Тема 4. Барвистий та захисний шар	6	2	4	-	-	-	10	2	-	2	-	-	-	14
5	Тема 5. Інструменти живопису	6	-	6	-	-	-	10	2	-	2	-	-	-	12
6	Тема 6. Підмальовок, прописка й лесування	6	-	6	-	-	-	10	2	-	2	-	-	-	12
7	Тема 7. Техніка багатошарового живопису	6	-	6	-	-	-	10	2	-	2	-	-	-	12
8	Тема 8. Техніка живопису alla-prima	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Проміжний модульний контроль:		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	8	40	-	-	-	72	12	4	8	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Основа з дерева, полотна і папіру

Дається опису про вибір, приготування та зберігання дерев'яних дощок. Студенти знайомляться з іншими жорсткими основами (цинк, оргаліт і ін.)

Поширення основ з тканини. Види плетіння полотна. Вибір полотна. Підрамники під полотно.

Вибір паперу. Вимоги пред'являють до паперу. Підготовка паперу під акварель. Обробка паперу для збереження її хвороба.

Тема 2. Види ґрунтів

Даються ґрунти для масляного живопису, гуаші, полотна, картону, а також підстави і ґрунти для темперного живопису. Технологія приготування та нанесення левкастного ґрунту.

Тема 3. Малюнок під живопис

Матеріал і спосіб нанесення малюнка на полотно

Тема 4. Барвистий та захисний шар

Загальні відомості про фарбах. Змішання фарб. Мальовничі лаки, масла і розчинники. Сполучні роботи фарбами. Енкаустичний, темперний і масляний живопис.

Матеріали і склад захисного шару. Покриття картин лаком.

Тема 5. Інструменти живопису

Обладнання майстерні. Палітра, мольберти й інші інструменти. Зберігання картин.

Тема 6. Підмальовок, прописка й лесування

Даються види підмальовок: нормальний, освітлений, затемнений. Ліпка форми тоном і кольором. Види прописок: чисто білильні: білильно- кольорові: колерово- пробілені: цілком живописні. Сучасні фарби що застосовується для лесування. Типи й види лесування.

Тема 7 Техніка багатошарового живопису

Живописний процес багатошарового живопису. Сучасна змішана техніка живопису. шана

Тема 8 Техніка живопису alla-prima

Способи виконання живопису аля- прима

5.2. Тематика практичних занять

Тема 1. Основа з дерева, полотна і папіру

Тема 2. Види ґрунтів

Тема 3. Малюнок під живопис

Тема 4. Барвистий та захисний шар

- Тема 5. Інструменти живопису
 Тема 6. Підмальовок, прописка й лесування
 Тема 7 Техніка багат шарового живопису
 Тема 8 Техніка живопису alla-prima

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1	Створення ескіза композиції темперного живопису	14 (26)	Ескіз
2	Олійний живопис – художні матеріали і техніки	12 (26)	Реферат
3	Створення ескіза композиції пастельного живопису	14 (26)	Ескіз
4	Створення ескіза композиції окрільного живопису	12 (26)	Ескіз
5	Підготовка до проміжного модульного контролю	4 (4)	Модульна контрольна робота
	Разом:	72 (108)	

Тематика рефератів

1. Основні вимоги до холстів.
2. Грунти і види грунтів.
3. Бумага і вимоги до неї.
4. Підрамники і їх види.
5. Види художніх технік.
6. Інструменти та матеріали станкового живопису.
7. Види розчинників, лаків.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* практичні заняття, практичні завдання
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- індивідуальне опитування;
- фронтальне опитування;
- перегляд творчих робіт;
- модульна контрольна робота та ін.

Модульна контрольна робота містить два практичних завдання.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Створення ескіза композиції олійного живопису натюрморту.
2. Вимоги до підготовки холста.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- 8.1. *Шкала та критерії підсумкового оцінювання знань студентів*

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних(практичних) занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Створення ескіза композиції темперного живопису	5
Олійний живопис – художні матеріали і техніки (реферат)	5
Створення ескіза композиції пастельного	5

живопису	
Створення ескіза композиції акрільного живопису	5

Створення ескіза оцінюється за такими критеріями: дотримання технологій станкового живопису; знання особливостей фарб та художніх матеріалів.

Оцінювання реферату здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Практичне завдання	15 балів
Практичне завдання	15 балів
Усього	30 балів

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА
Мольберти, подіуми, софіти, натурний фонд, художнє приладдя та матеріали, комп'ютер.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1 Основні джерела:

1. Алексеев С. С. О колорите / С. С. Алексеев. – М. : Изобраз.искусство, 1974 – 173 с.
2. Алпатов М. В. Композиция в живописи / М. В. Алпатов. – М.-Л. : Искусство, 1940. – 128 с.
3. Басманов В. О. О взаимодействии цветов / В. О. Басманов. –М., 1979.
4. Беда Г. В. Цветовые отношения и колорит / Г. В. Беда. – М. :Просвещение, 1963. – 184 с.
5. Бергер Э. История развития техники масляной живописи /Э. Бергер. – М. : Академия художеств СССР, 1961.
6. Вазари Д. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев /Д. Вазари. – М. : Альфа-Книга, 2008. – 1278 с.
7. Вибер Ж. Живопись и ее средства / Ж. Вибер. – М. : Сварог и К., 2000.
8. Визер В. В. Живописная грамота : основы пейзажа /В. В. Визер. – СПб. : Питер, 2006. – 192 с. : ил.
9. Виннер А.В.Как работают мастера живописи /А. В.Виннер.– М.: Советская Россия, 1965.
10. Волков Н. Н. Композиция в живописи / Н. Н. Волков. – М. :Искусство, 1977. – 263 с.
11. Волков Н. Н. Цвет в живописи / Н. Н. Волков. – М. :Искусство, 1965. – 215 с., ил.
12. Гренберг Ю. И. Технология станковой живописи. История и исследов. / Ю. И. Гренберг. – М. : Изобр. искусство, 1982. – 319 с. : ил.
13. Делакруа Э. Мысли об искусстве, о знаменитых художниках/ Э. Делакруа; пер. с фр. М. Казениной; вступ, ст. и коммент. В. Прокофьева. – М. : Изд-во Акад. художеств СССР, 1960. – 282 с.
14. Жегин Л. Ф. Язык живописного произведения / Л. Ф. Жегин – М. : Искусство, 1970. – 125 с.
15. Зайцев А. С. Советы мастеров / А. С. Зайцев. – М., 1973.
16. Зайцев А. С. Наука о цвете и живопись / А. С. Зайцев. – М: Искусство,1986. –158 с. : ил.
17. Зурабян Т. С. Краски разных времен / Т. С. Зурабян. – М. :Совет. Россия, 1970. – 206 с.
18. Кантор А. М. Предмет и среда в живописи : проблем взаимоотношений предметного мира и пространственной среды А. М. Кантор. – М. : Совет, художник, 1981. – 127 с.
19. Киплик Д. И. Техника живописи / Д. И. Киплик. – М. :Сварог и К., 2002. – 504 с. 20. В. И. Целное восприятие и художественные способности / В. И. Кириенко // Вопросы

- психологии. – 1956. – № 5. – С. 67–77.
21. Ковалёв Ф. В. Золотое сечение в живописи : учеб. пособие /Ф. В. Ковалёв. – К.: ВШ,1989. – 143 с.
 22. Коробко Ю. В. Методы и приемы живописного восприятия цвета: история формирования : учеб. пособие / Ю. В. Коробко; Министерство образования Рос. – Краснодар : Кубан. гос. ун-т,2004. – 77 с.
 23. Леонардо да Винчи. Избранные произведения : в 2 т. / Под ред. В. В.Леграна и А. М. Афроса. – М.; Л. : Академия, 1935.
 24. Мирошников А. М. Основы трехслойного метода масляной живописи / А. М. Мирошников. – Краснодар, 2003.
 25. Одноралов Н. В. Материалы в изобразительном искусстве :пособие для учителей / Н. В. Одноралов. – М. : Просвещение, 1983. –144 с. : ил.
 26. Пальчиков В. Е. Колористическое построение эскиза дипломной работы / В. Е. Пальчиков // Проблемы и перспективы развития художественного и художественно-педагогического образования : сб. статей. – Краснодар, 2005.
 27. Раушенбах Б. В.Пространственные построения в живописи. 90 Очерк основных методов / Б. В. Раушенбах. – М. : Наука, 1980. –288 с. : ил.
 28. Сланский Б. Техника живописи / Б. Сланский. – М. : Изд-во Академии художеств СССР, 1962. – 380 с.
 29. Смирнов Г. Б. Живопись : [учебное пособие для студентовхудож.-граф. фак. пед. ин-тов] / Г. Б. Смирнов. – М. : «Просвещение»,1975. – 143 с.
 30. Стась М. І. Академічний живопис : навчально-методичний посібник / М. І. Стась, Т. К. Касьян. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2010. – 244 с.
 31. Тютюнник В. В. Материалы и техника живописи /В. В. Тютюнник. – М. : Акад. художеств, 1962. – 207 с.
 32. Унковский А. А. Живопись : Вопросы колорита : [учеб.пособие для студентов худ-граф. фак. пед. ин-тов] / А. А. Унковский.– М. :Просвещение, 1980. – 128 с.
 33. Унковский А. А. Цвет в живописи / А. А. Унковский. – М. :Просвещение,1983. – 64 с.

10.2 Додаткові джерела:

1. Шашков Ю. П. Живопись и ее средства : учебное пособие для вузов / Ю. П. Шашков. – 2-е изд. – М. : Академический Проект,2010. – 128 с.
2. Шегаль Г. М. Колорит в живописи : заметки художника /Г. М. Шегаль. – М. : Искусство, 1957. – 76 с.
3. Штаничева Н. С. Живопись : Учебное пособие для вузов / Ю. П. Штаничева, В. И. Денисенко. – М. : Академический Проект, 2009. – 271 с. + 32 с. цв. вкл. – (Gaudeamus).
4. Фейнберг Л. Е. Секреты живописи старых мастеров / Л. Е. Фейнберг, Ю. И. Гренберг. – М. : Изобр. искусство, 1989. – 322 с.

10.3 Интернет-ресурси:

- 1 Федоренко В. Е. Некоторые закономерности масляной живописи [Электронный ресурс] : учеб.пособие / В. Е. Федоренко. - М.: Флинта, 2012. - 152 с. <http://www.znaniium.com/bookread.php?book=462707>